

uden at det tidt og mangen Gang kommer maasse ti Fuld igjen. Jeg siger, at denne er den fletteste af alle de flette Grunde, jeg har hørt for Bevarelsen af Bygberegningen og Tiendens Oppebærelse af Præsten. Man siger, at det vil blive ganske anderledes, naar Tienden henlægges til Statskassen. Ja, netop; det vil blive ganske anderledes bedre, og Tienden vil komme ganske anderledes regelmæssig ind, men dog vil jeg sige, at Statskassen ikke vil kræve den Præsticet, som nu kræves af de fleste Præster. Nu forlanges det i de fleste Embeder — i det Mindste saavidt min Kundskab strækker — at Tienden skal være betalt den 1ste Marts, og naar dette ikke er sket, indgiwer Præsten sin Restanceliste og lader Tienden opkræve af Politiet. Ved Siden deraf tillod jeg mig allerede ved 1ste Behandling at pege paa, at der er en anden, endnu værre Ting ved denne Tiendelønning, og det er, at Præsterne ofte sætte sig i et Forbindlighedsforhold til Menighedens Medlemmer, idet de forud optage paa den Tiende, de skulle have. Det er en Ulempe, som paa ingen Maade kan opveies, selv om der virkelig skulde kunne paavises gavnlige Forhold fra den anden Side. Jeg maa derfor ikke alene for Uvernes Vedkommende, men ogsaa paa det Bestemteste for Præsternes Skyld holde paa, at de stilles paa ganske den samme Fod som andre Embedsmænd og ikke lønnes paa nogen anden Maade end disse. Naar man har sagt, at dette ikke kunde lade sig gjøre, fordi man kræver, at Menighederne skulle have Ret til selv at vælge deres Præster, har jeg ligeledes ved 1ste Behandling protesteret derimod. Jeg hørte idag med Fornøjelse, at det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgfreds (Schjorring) kunde udtale ganske det Samme, som jeg den Gang yttrede, og han har idag kunnet udtale det uden den ringeste Modsigelse — nemlig, at der ikke er nogen absolut Forbindelse imellem den Lønningsmaade, man vælger med Hensyn til Præstekaldene, og den Besættelsesmaade, man vælger med Hensyn til disse Embeder. Jeg vil dertil sige, at jeg meget vel kunde tænke mig, at Menighederne selv baade valgte og affædigede deres Præster, naturligvis under visse lovbestemte Betingelser, men at Staten ikke desto mindre gav det væsentligste Tilskud til Lønningerne. Naar Staten i dette Tilfælde træder til for at udrede Lønningerne til Præsterne, er det nemlig, fordi det ved Grundloven er fastslaaet, at Folketirken skal som saadan understøttes af Staten. Det er altsaa netop Folketirken set som, ja hvad skal jeg kalde det... (Rosod: Det gjør ikke Noget!) ja, for det ærede Medlems Vedkommende gjør det maasse ikke Noget, men det gjør Noget for mit eget Vedkommende. Jeg mener, at det er en Institution, som man den Gang satte Pris paa at bevare, og jeg antager, at det Samme er Tilfældet endnu og vil blive Tilfældet fremdeles, i det Mindste i mange Aar. Jeg kunde derfor meget godt tænke mig, at Staten kunde sige: Vi

ville give Tilskudet til disse Religionslæreres Lønning, for at bevare denne Institution i den Stikkelse, som Folket selv ønsker; men vi ville ikke blande os i dens indre Forhold. Vi ville ikke tvinge disse Samfund til at tage netop de Lærere, vi ønske, men vi ville overlade til dem selv, under deres Ansvar og forøvrigt under lovbestemte Betingelser og Begrænsninger at vælge og affædige deres Lærere. Jeg kan ogsaa med det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen) meget godt tænke mig, at man i sin Tid vil komme til Besættelse ved Valg af de allerfleste andre Embeder, og jeg spørger, hvorfor ikke? Jeg kan slet ikke indse, at det ikke skulde kunne være rigtigt. Mon ikke den Dag skulde oprinde, da man kunde sige sig selv, at der ligger fuldkommen saa stor Garant i et saadant Valg som i en Regjeringsudnævnelse? Har man maasse ikke set Samfund, eller have vi maasse ikke hertilands oplevet Liber, da de af Regjeringen udnævnte Embedsmænd gennemgaaende have været meget lidet ønskelige — for at bruge et meget mildt Udtryk — og mon ikke, desto værre, den Dag skulde kunne oprinde igjen? Man behøver ikke at se længere end til saadanne Lande, som til Exempel Spanien, for at blive enig med sig selv om, at der meget godt kan opstaa Forhold, hvorved det, Regjeringen ønsker, ubertiden i Virkeligheden er det mindst Ønskelige af Alt det, hvormed der kan være Tale. Lad være, at vi ikke i den nærmeste Fortid have havt, hvad vi kunne kalde en lidet ønskelig Regjering, og lad være, at vi mulig heller ikke i den nærmeste Fremtid ville faae en saadan, saa kan jeg dog slet ikke finde det utænkeligt, at Folket omfider kom til den Opfattelse, at dets egen og hver enkelt Kredses egen Dom over, hvilke Embedsmænd de trængte til, og hvilke Embedsmænd der vare Sagen, Folket og Landet tjenligst, var fuldt saa paalidelig som Regjeringens. Jeg kan derfor paa ingen Maade indbrømme Nødtigheden af de Indvendinger, der ere gjorte imod det private Lovforslag, eller gaa ind paa, at de Endringer, man har villet stille til Regjeringens Forslag, skulde være enten for vidt gaende eller i og for sig forkastelige. Jeg har med stor Tilfredsstillelse hørt det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgfreds udtale, at han dog i Grunden principielt hellere tog imod Nertallets Forslag end imod Regjeringens; men paa den anden Side kan jeg ikke saa vel forstaa, at han ikke desto mindre vil stemme for Regjeringens Forslag, medmindre man kunde faae en Udtalelse fra den høitæredede Minister om, at der var noget Haab om at støbe disse to Lovforslag saaledes sammen, at der kunde komme eet ad af dem. Smidertid har jeg ikke hørt nogen Tale derom, og jeg kan heller ikke indse, at man let vil komme til den Tro, som det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgfreds før udtalte, nemlig at han havde ventet, at Regjeringen dog nu